

ZEMSKÉ PRÁVO

Jakub Razim

OBSAH:

- Pokračování: veřejný notariát
- zemské právo a jeho pr. památky
- listiny
- DZ
- Všehrd

Veřejný notariát

- **počátky: 12. stol. sev. Itálie** → spojení řím. tradice veřej pisařů (*tabelliones*) a úřed. pisařů (*tabularii*)
- **def.:**
  - úřední osoby
  - ustanovení cír., nebo svět. vrchností pro urč. obvod
  - oprávnění
    - vydávat listiny (*instrumenta*) o pr. jednáních a pr. relevantních skutečnostech a prohlášeních
    - podílet se na výkonu soudnictví
    - zastupovat strany před soudem
- **v Čechách od PO II.** → Jindřich z Isernie → škola na Vyšehradě (pís., řeč.)
- **Václav II.** → notář Velislav (rada, zk, přísaha), notář. předpisy
- **Karel IV.** → regulace (proces proti notářům), jmenovací právo pro praž. arcib.

- **autonom. součást cír.-spr. organizace, podřízení arcibis. soudu**
- **ustanovování:**
  - pro čes. země → čes. panovník, od 1358 praž. arcibiskup
  - bez teritoriálního omezení → papež, císař
- **vzdělání:** škola, notář. praxe, soukr. četba (Belial)
- v čes. zemích působili hlavně tuzemci (znalost dom. jazyka), omezení zahr. notářů vlivem cír. nařízení
- **centra:** (arci)bis. (Praha), města
- **činnost:** častěji v domech klientů a na místě pr. jednání, méně v notář. sídle
- zákaz výkonu pro duchovní s vyšším svěcením (Arnoštova statuta)
- **podm.:** zkouška → přísaha → investitura (pero, kalamář, pergamen.list)
- **odměňování formou honoráře za úkon (*salarium*), cír. obročí → s rostoucím počtem klesají příjmy → jiné zaměstnání ve svět./cír. spr.**

■ činnost notářská

- vyhotovování veřej. listin

- o pr. jednání

- presumpce pravosti (netřeba ověření)

- podkladem je protokol o jednání (správní, soukromoprávní, soudní – ověřování, zkoumání pravosti listin)

- min. 2 svědci jednání

- transsumování listin při úřed. zasedání

- vyhotovování soukr. písemností, opisování knih

■ v cír. soudnictví

- prokurátoři a advokáti stran před cír. soudy

■ v měst. správě → vedení měst. knih, pís. agendy

■ v zem. a cír. správě → práce v kanceláři

■ v univ. správě

■ **pozůstatky:** notářské instrumenty (formule), registra (záznamy o jednáních a prohlášeních před notářem), formuláře (vzorce listin)

Zemské právo (Čáda)

- mezerovitě (dle Ondřeje z Dubé):
  - pr. postavení vdov
  - poručenství
  - odúmrti
  - trestné činy → ochrana zem. míru
  - soud. řízení → *sedes materiae* → pevné žalobní a přísežné formuláře
- obyčejové
- tvorba práva *ad hoc*
- klasifikace Ondřeje z Dubé → právo šlechtické x královské, církevní
- šlecht. obec → sněm. usnesení, obec. nálezy
- **recepce ŘKP**

DZ

- „*registra regalia*“ → pův. král. instituce
- **úřední knihy ZS** → vše, co se před soudem odehrálo
  - šlechtici a svobod. statky
  - majet. věci král. měst a cír. institucí
  - svobodníci
- poč. 2. pol. 13. století Č
- 14. stol. M → BNO, OLO do 1642
- **Úřad DZ**
  - kancelář zemského soudu → výkonný orgán při soudních procesech před ZS
  - archiv království
  - soud → nespory → shromáždování podkladů pro intabulaci

DZ

■ obd. rozdělení do 18. stol.:

- **půhonné (Č,M)** → nejst. → průběh soud. procesu
- **trhové (Č,M)** → majet. dispozice
- **zápisné (Č,M od 1642)** → dluhy
  - větší: nad 100 kop gr.
  - menší
- **památné (Č)** → nejml. (15. stol.) → privilegia, „stát.“ akty, „otevřené“ případy z dob husit. válek

■ 1541 požár Malá Strana → Hrad

■ od 1541 sněm usnesení o obnovování vkladů (pís. doklad, „přiznání“)

■ svazky (barva hřbetu, místopís.) → „kvaterny“ = perg. složky po 4 dvoulistech (písm. A...)

■ staré vklad „mřežovány“ + marginál. pozn.

■ jazyk: lat., od 14. stol. čes. (obligatorně od 1495)

Všehrd (*1450-60, +1520)

- z měšťan rodiny z Chrudimi
- studium na **art. fakultě UK** (Bc., Mgr.)
- **„kariéra“**: → univ. mistr, děkan na UK → Úřad desk zemských (ingrosátor, místopísař) → propuštěn pro neshody s nejv. zem. úředníky (korektury v DZ) a stal se prokurátorem
- výhodné sňatky → bohatý měšťan s domy střídavě na SMP a MMP
- stoupenec národ. českojazyč. human. a do převratu v PZE přítel Bohuslava Hasištejnského
- díky erbovnímu strýcovství s rodem Šlechtů přídomek „ze Všehrd“
- **1499 *Knihy devatery*** → **„konkurenční projekt k VZZ“**